

7/6839
6.8.167

T.C.
MALİYE BAKANLIĞI
Bütçe ve Mali Kontrol Genel Müdürlüğü

Sayı : B.07.0.BMK.0.33.610-33/165

Konu : Yazılı Soru Önergesi

25.06.12* 7106

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 15/5/2012 tarihli ve A.01.0.KKB.0.10.00.00-66205 sayılı yazınız.

İlgi yazı ekinde alınan Kocaeli Milletvekili Sayın Lütfü TÜRKKAN'a ait 7/6839 esas numaralı yazılı soru önergesinde yer alan hususlar aşağıda değerlendirilmiştir.

Bilindiği üzere dilencilik; sosyal, iktisadi, kültürel, psikolojik, hukuki ve bedensel/zihinsel temelleri ve sebepleri olan bir husustur. Belirtilen sebeplerle dilencilik hemen hemen her yaş, cinsiyet, eğitim, gelir, ihtiyaç ve sosyal statüden insanların başvurabildiği bir uğraş olabilmektedir. Gerçek temel insani ihtiyaçları karşılama yanında, zahmetsiz geçim ve zenginleşme beklentisi, örgütsel organizasyonlar ve bu uğraşın adeta bir meslek olarak algılanması mülahazalarıyla da dilencilik yapılabilmektedir. Dilencilik değişik yöntem ve araçlarla, halkın merhamet, yardım ve iyilikseverlik duyguları veya zaafırları kullanılarak icra edilmektedir.

Genellikle ülkelerin ve toplumların sosyo-ekonomik, kültürel ve hukuki durumları farklılık arzetsede de, tarihin her devrinde ve her ülkede az ya da çok dilencilik sosyal bir olgu olarak vardır ve varlığını devam ettirmektedir.

Dilencilikle mücadele esasen dilencililiğin nedenleriyle mücadele olmakla birlikte, her ne tedbir alınırsa alınsın dilencililiğin bütünüyle yok edilme imkanı da bulunmamaktadır. Ancak buna rağmen, sosyal bir bozulma ve yara göstergesi olan dilencililiğin asgariye indirilmesi, insanların meşru bir geçim anlayışı ve imkanına kavuşturulması da bir zorunluluktur. Bu konuda merkezi yönetimin alacağı hukuki, iktisadi ve sosyal tedbirler yanında, mahalli idarelerin, başta sosyal yardım kuruluşları olmak üzere sivil toplum kuruluşlarının, her çeşidiyle medyanın ve bireylerin üzerine de büyük görevler düşmektedir.

Hükümetimizin işbaşına geldiği 2002 yılından bu tarafa, ülke refahının artırılması ve yaygınlaştırılması, dilencililiğin de en önemli sebebi olarak görülen yoksulluğun ortadan kaldırılması yönünde büyük bir mücadele başlatılmıştır. Yatırımların ve istihdamın desteklenmesi ve teşvik edilmesi, sağlık ve sosyal güvenlik şemsiyesi ve imkanlarının genişletilmesi, yoksul vatandaşların düşük taksitlerle ev sahibi yapılması ve kendilerine bedava kömür dağıtılması, özürlü istihdamına özel önem verilmesi, ilköğretim, lise ve yükseköğrenim öğrencilerinin eğitim düzeyine göre kredi, burs, yurt, kitap, süt ve iaaş imkanlarının genişletilmesi ve artırılması, tarım ürünleri ve üretiminin desteklenmesi, kimsesiz yaşlı ve çocukların koruma altına alınması; refahın yaygınlaştırılması, yoksulluğun ve çaresizliğin bertaraf edilmesi amacıyla gerçekleştirilen ve yürütülen politikalarımızdan bazılarıdır.

2003-2011 yılları arası dönemde Türkiye ekonomisi ortalama yüzde 5,4 oranında büyümüş, fert başına gayrisafi yurtiçi hasıla 2002 yılında 3.492 ABD Doları iken 2011 yılında 10.444 ABD Dolarına yükselmiştir. 2011 yılında yüzde 8,5 oranında büyüyen Türkiye, G-20 ülkeleri içinde Arjantin ve Çin'den sonra en hızlı büyüyen üçüncü ekonomi olurken, AB ülkeleri içinde en hızlı büyüyen ülke olma başarısını göstermiştir.

Ekonomik büyümede yakalanan bu başarı gelir dağılımına da yansımış ve Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından 2002 ve 2003 yıllarında yapılan Hanehalkı Bütçe Anketi sonuçlarına göre, hanehalkı gelirlerinin yüzde 20'lik nüfus dilimlerine göre dağılımında en alt yüzde 20'lik grubun toplam gelirden aldığı pay 2002 yılında yüzde 5,3 iken 2010 yılında yine TÜİK tarafından yapılan Gelir ve Yaşam Koşulları Araştırmasına göre söz konusu oran yüzde 5,8'e yükselmiştir. Öte yandan, anılan Anket ve Araştırma sonuçlarına göre; gelir dağılımı eşitsizliği ölçülerinden olan ve sıfıra yaklaştıkça gelir dağılımında eşitliği, 1'e yaklaştıkça bozuk bir gelir dağılımını ifade eden Gini katsayısı 2002 yılında 0,44 iken söz konusu katsayı 2010 yılında 0,40'a gerilemiştir.

Yine TÜİK tarafından 2010 yılında yapılan yoksulluk çalışmasında ise satın alma gücü paritesine göre kişi başı dolar cinsinden yoksulluk oranları açıklanmıştır. Buna göre, kişi başı günlük harcaması 2,15 doların altında kalan fert oranı 2002 yılında % 3,04 iken bu oran 2010 yılında % 0,21 olarak tahmin edilmiştir. Dünya Bankasının uluslararası karşılaştırmalarda kullandığı satınalma gücü paritesine göre kişi başı günlük harcamada 4,3 dolar sınırı esas alındığında ise 2002 yılında % 30,30 olan yoksulluk oranının 2010 yılında % 3,66'ya düştüğü görülmektedir.

Yakalanan başarılı ekonomik büyüme trendinin toplumun her kesimine yansımaları ve gelir dağılımı göstergelerinde yakalanan iyileşmenin istikrarlı bir şekilde sürdürülmesi için sosyal devlet anlayışımızın bir gereği olarak göreve geldiğimiz 2002 yılından itibaren bütçeden yıllar itibarıyla sosyal alanlara ciddi kaynak aktarılmış ve bu yolla yoksulluğun azaltılması hedeflenmiştir.

Bu bağlamda;

1- 2002 yılında GSYH'nin yüzde 13,5'i düzeyinde bulunan sosyal harcamaların tutarının 2012 yılında yaklaşık olarak yüzde 17'ye yükselmesi beklenmektedir.

Nitekim, 2012 yılı merkezi yönetim bütçesinde Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Teşvik Fonuna 2,6 milyar kaynak ayrılmış, sosyal güvenliği olmayanlara sağlık primi olarak 4,1 milyar ödenek konulmuştur. Bunun yanı sıra, 2012 yılında da 2003 yılından beri yürütülen yoksul ailelere yönelik kömür yardımı için merkezi yönetim bütçesinde yeterli ödenek öngörülmüştür.

2- Yine, ilköğretim öğrencilerine ücretsiz ders kitabı ile süt ve öğle yemeği desteği, ilk ve ortaöğretim öğrencilerine ücretsiz ders kitabı desteği, parasız yatılı öğrencilere barınma ve iaae desteği, taşınmalı eğitim, burs ve harçlık desteği, öğrenim ve harç kredisi ile Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı tarafından yapılan ayni ve nakdi yardımlar gibi sosyal yardım niteliğindeki destekler ile başta kimsesiz ve bakıma muhtaç çocuklar olmak üzere çocukların eğitim, sağlık, barınma ve buna benzer diğer ihtiyaçları karşılanmaya çalışılmıştır.

3- Eğitim ve öğretimde fırsat eşitliğini sağlamak ve okullarımızdaki teknolojiyi iyileştirmek amacıyla uygulamaya konulan Fatih Projesi için 2012 yılında merkezi yönetim bütçesinde 800 milyon kaynak ayrılmıştır.

4- Aynı zamanda, 2012 yılında da sosyal güvenlik sisteminin ve çiftçinin alan ve ürün bazında üretiminin desteklenmesi politikaları sürdürülmeye devam edilmektedir. Bu çerçevede, merkezi yönetim bütçesinden sosyal güvenlik kurumlarına yapılan transferlerin 2012 yılında yüzde 30,8 oranında artarak 69,1 milyar olacağı, tarım kesimine yapılacak transferler toplamının ise 7,2 milyar düzeyine ulaşacağı öngörülmüştür.

5- Ayrıca, özürlü vatandaşlarımıza sağlanan imkânları artırabilmek adına ise 2012 yılı merkezi yönetim bütçesinde özürlü evde bakım ödenekleri yüzde 31,1 oranında, özürlülere eğitim desteği ödenekleri ise yüzde 17 oranında artırılmıştır. Yine, kamu kurum ve kuruluşlarında özürlü memur açığının giderilmesine katkıda bulunmak ve daha fazla özürlü vatandaşlarımızın kamuda görev alabilmesini sağlamak amacıyla 2012 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu ile özürlü personel atamaları 2012 yılında yapılacak toplam personel atamaları sınırlamalarından istisna tutulmuştur.

Buna göre, belirtilen ekonomik veriler çarşı, cadde ve sokakların dilenen insanlarla dolup taşıdığı yönündeki iddianızı desteklememektedir.

Bilgilerini arz ederim.

Mehmet ŞİMŞEK
Maliye Bakanı